

forandringen til. Jeg har naturligtvis vanskeligt ved at kunne gjøre gjældende, hvilken Indflydelse Møntforandringen har haft paa Jordbruget. Men ligeaa vist som de danske Jordbrugere i Begyndelsen af Aarhundredet bleve narrede for deres Nationalbankaktier af de Folk, som kunde forudsige, at de vilde gaa op til fuld Værdi, ligeaa vist er det, at dersom Statsmænd i Europa havde kunnet forudsige, hvilken Indflydelse Møntforandringen vilde have, havde de sandelig handlet ilde imod Jordbrugere, og jeg kan gjerne sige mod alle Producenter og Industrier. Jeg skal, da jeg som sagt ikke er Nationaløkonom, tillade mig at se herpaa rent praktisk, som det stiller sig for mig som Landmand. Jeg vil gaa ud fra det Exempel, vi havde, at en Mand har kjøbt en Eiendom for c. 20 Aar siden for 100,000 Kr. og deri efterhaanden er kommen til at stykke 65,000 Kr. Han skal svare i aarlig Rente deraf c. 3,000 Kr., og i Statskatter og kommunale Afgifter c. 600 Kr., altsaa i Alt 3,600 Kr. Dersom vi nu antage, at hans Gaard er en Meierigaard, og at han kan sælge 100 Pbd. Smør i England for 6 Pstr., saa vil han, naar han faar sin Bankbill, gaa til Banken der med, og der faar han omtrent 18 Kr. pr. Pstr. altsaa i Alt 108 Kr. Skal han da betale sine Skatter og Renter eller 3,600 Kr., maa han for at kunne det sælge til England 3,330 Pbd. Smør om Aaret, men havde vi Sølvmonnfoden saa vilde Forholdet i Diebliffet have stillet sig ganske anderledes. Jeg henholder mig i saa Henseende til Nationaløkonomen, Professor Scharling, der har angivet Forskjellen mellem Værdien af Guld og Sølv til 15 a 20 pCt. Selv om man nu tager den laveste Størrelse, 15 pCt., vil Forholdet stille sig saaledes, at hvis vi havde Sølvmonnfod, vilde Manden for sine 6 Pstr. kunne faae 126 Kr. i Stedet for 108, som han faar nu. Altsaa for at betale sine 3,600 Kr. i Renter og Skatter maatte han sælge til England 2,860 Pbd. Smør. Altsaa maa han nu sælge 470 Pbd. Smør mere for at kunne betale Renter og Skatter, end om vi havde Sølvmonnfod. Det er for Jordbrugeren et nyt Tab. I det givne Tilfælde faar han en Mindreindtægt der omtrent svarer til en Kapital af 12,000 Kr. Jeg har altsaa forudsat at han for 20 Aar siden har kjøbt sin Eiendom for 100,000 Kr., at han den Gang havde 40,000 Kr. staaende deri, at hans Indtægt efterhaanden er gaaet saaledes ned, at han maa siges at have tabt først 10,000 Kr., dernæst 5,000 Kr. og ved Guldmøntfoden 12,000 Kr. i Kapital, i Alt 27,000 Kr., og han eier da nu kun 13,000 Kr. Nu er det en Selvfølge, at imidlertid

har Jernbaner og Konjunkturer bragt ham en Del Fordel, men til samme Tid har han for at foretage Grundsforbedringer og holde Stridt med Udviklingen maattet optage andre Laan end de hernævnte, og det vil omtrent gaa lige op. Bortset fra de store Laan og paa den anden Side fra Konjunkturerne vil hans Kapital i Diebliffet ikke have mere Værdi end 13,000 Kr. Naar man vil gennemgaa de Talstørrelser, jeg har opstillet, tror, jeg at man skal indrømme, at jeg har regnet meget moderat, og at der mange Steder er tabt Mere. Naar der nu kommer det til, som den ærede Finanzminister tænker paa, de lave Priser, saa bliver det kun Slutstenen paa hele den Bygning, der fra Statens Side i den sidste Tid er bygget op for Landmændene. Og man kan sige til, at jo uheldigere en Landmand er stillet, desto mere er han udsat for at hjemløses, og dette først og fremmest af Staten. Skal han optage Laan eller ombytte Laan, saa maa han betale Stempelpapir og meget betydelige Afgifter. Jo Mindre han eier, desto større Afgifter maa han betale til Staten, jo større Beløb han trænger til som Jordbruger, desto større blive hans Afgifter til Staten. Det gjælder om alle de Forhold, hvori han kan være stillet som Jordbruger, enten han er Eier eller Jorpagter. Som Jorpagter er han endnu værre stillet, som saadan løber hans Afgift til Staten ved Jorpagtningsforandring let op til en Formuekat af 6 a 8 pCt. Men sæt nu, at en saaledes reduceret Eiendomsbesidder ikke kan betale sine Skatter og Afgifter til Terminen, ja saa er han sikker paa at faae Indførsel, og saa har Staten indrettet det saa viist, at Omkostningerne, især naar der gjøres Udlæg af flere, ja undertiden indtil 4 til 5 Profuratorer, løbe betydeligt op og det koster noget at se en Profurator paa sin Eiendom for at gjøre Udlæg. Er det et Sted, hvor der oftere skal kjøres en 3 Mil eller længer ud i Landet, saa slipper Manden ofte ikke under hundrede til halvanden hundrede Kroner. (Uro i Salen. Skjøth: Det maa væreovre hos Dem, for her er det da ikke).

Den fungerende Formand (Høgsbrø): De Herrer maa ikke afbryde Læseren.

Blumme: Men der er ikke Noget at sige dertil; det er altsammen lovligt. Jeg mener kun, at Staten stiller sig uheldig overfor Landbrugere. (Reth: Det er Situationer). Nei, det er rigtigt. Følgen vil altsaa blive, at Eiendommene blive stil-